

**SÄKERHETS- OCH
INTEGRITETSSKYDDSNÄMNDEN**

Yttrande

2016-09-14

Dnr 150-2016

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

**Polis i framtiden – polisutbildningen som högskoleutbildning (SOU 2016:39)
(Ju 2016/04240/PO)**

Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten har granskat förslagen i betänkandet med utgångspunkt från ett rättssäkerhets- och integritetsskyddsperspektiv. Mot denna bakgrund vill myndigheten anföra följande.

Utredningen föreslår att den första prövningen av en sökandes laglydighet ska ske i ett tidigt stadium av antagningsprocessen. För att kunna utföra denna prövning föreslår utredningen att de läroanstalter som får tillstånd att utfärda polisexamen ska få tillgång till fullständiga uppgifter ur belastningsregistret och misstankeregistret. I ett senare skede av antagningsprocessen ska, enligt utredningen, säkerhetsprövning ske enligt 11 § säkerhetsskyddslagen (1996:627). I en sådan prövning ingår registerkontroll enligt 12 § säkerhetsskyddslagen. Ny säkerhetsprövning ska sedan ske innan studenten får delta i den verksamhetsförlagda utbildningen.

Uppgifter i belastningsregistret och misstankeregistret omfattas av sekretess enligt 35 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid registerkontroll inforrdar Säkerhetspolisen uppgifter ur bl.a. dessa register.

Enligt utredningen hämtar Polismyndigheten ut information om de sökande ur misstankeregistret och belastningsregistret inför den säkerhetsprövningsintervju som sker inför antagningen till polisutbildningen. Detta sker enligt utredningen med stöd av 4 § andra stycket förordningen (2014:1105) om utbildning till polisman. Myndigheten ifrågasätter om den angivna författningsbestämmelsen ger Polismyndigheten rätt att hämta in den aktuella informationen på sätt som nu sker.

Det är Registerkontrolldelegationen vid Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten som prövar vilka uppgifter som kommit fram vid en registerkontroll som ska lämnas ut till sökanden, (se härom förordningen [2007:1141] med instruktion för Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten). Syftet med Regis-

terkontrolldelegationens prövning är att avgöra vilka uppgifter som kan ha betydelse för säkerhetsprövningen.

Den av utredningen föreslagna ordning innebär att ett lärosäte får rätt till fullständiga uppgifter ur belastningsregistret och misstankeregistret. Ett utdrag ur belastningsregistret kan innehålla fler uppgifter än vad som kan anses motiverat vid en första prövning i ett antagningsärende. Uppgifter kan sålunda komma att avse exempelvis sådana bagatellbrott som medfört endast penningböter. Sådana uppgifter redovisas i allmänhet inte till sökanden efter en utförd registerkontroll. Det ter sig därför principiellt felaktigt att ett lärosäte ska ha rätt att redan i *inledningsskedet* av urvalsprocessen få del av flera uppgifter om en persons bakgrund än vad lärosätet senare kan få efter en registerkontroll.

Ur ett integritetsperspektiv kan den föreslagna ordningen därför ifrågasättas. Under alla förhållanden kan starkt ifrågasättas om ett lärosäte ska ha rätt att få del av uppgifter ur misstankeregistret. Det förhållande att en person av en förundersökningsledare bedömts vara misstänkt för ett brott innebär inte att personen kan anses skyldig till det brott som misstanken gäller. Det ligger sålunda en betydande fara i att tillmäta uppgifter ur misstankeregister betydelse vid en sådan vandelsprövning som nu är aktuell. Om uppgifter ur misstankeregistret finns vara oundgängliga vid den *initiala* vandelsprövningen borde det under alla förhållanden vara tillräckligt med uppgifter i fall där åtal väckts men dom eller slutligt beslut i målet ännu inte föreligger.

Nämnden har i och för sig förståelse för att det i ett inledningsskede av urvalsprocessen är nödvändigt att ta ställning till vilka av sökandena som ska tas ut för fortsatt prövning. I stället för att infordra fullständiga uppgifter från de aktuella registren bör övervägas om det inte kan anses tillräckligt att sökanden redan i ansökan anmodas att själv lämna uppgifter om sin eventuella brottsliga belastning. Felaktigt redovisade uppgifter bör upptäckas vid senare företagen säkerhetsprövning. Sökanden bör lämpligen erinras om detta redan i samband med ansökan. En annan ordning som kan vara värd att överväga är att sökanden själv i samband med ansökan till utbildningen företer ett färskt utdrag ur belastningsregistret. Detta förutsätter att ändringar görs i 22 § förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

Utredningen har på sidorna 214 f. redovisat sina överväganden beträffande vad som bör gälla i fråga om avskiljande av en student från polisutbildningen. I och med att en student antagits till polisutbildningen sker registerkontroll förlöpande. Om en student under studietiden blir misstänkt eller döms för brott är det Registerkontrolldelegationen som prövar vilka uppgifter som ska redovisas till lärosätet. Utredningen har inte närmare utvecklat hur sådana s.k. spontanutfall bör hanteras hos lärosätet. Det är givetvis angeläget att studentens lämp-

lighet för fortsatt deltagande i polisutbildningen prövas skyndsamt efter spontanutfall, så att studenten inte fortsätter utbildningen i ett läge när han eller hon aldrig kommer att kunna få ut en polisexamen. Ett i författning angivet skyndsamhetskrav för sådan prövning bör därför övervägas.

Utredningens överväganden och förslag i övrigt lämnas utan erinran.

Detta yttrande har beslutats av Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden. I beslutet har ledamöterna Sigurd Heuman, ordförande, Barbro Thorblad, Cecilia Dalman Eek, Linnéa Darell, Berit Jóhannesson, Zayera Khan, Christina Linderholm och Mats Sander deltagit.

Föredragande: Owe Hultin.

Sigurd Heuman

Owe Hultin